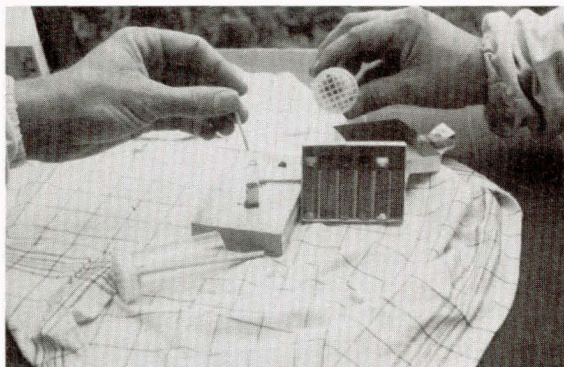

Zwermverhinderen en slingeren

Dit dagboek volgt de 'beginnerscursus' 1997 van het AOC Clusius College in Alkmaar. Deze cursus heeft een al jarenlange traditie en wordt georganiseerd in samenwerking met VBBN-subvereniging Noord-Hollands Midden. Cursisten komen uit heel Noord-Holland boven het Noordzeekanaal en Amsterdam.

Zwermverhinderen

Een zwermverhinderingsmethode moet duidelijk zijn en de zekerheid geven dat het zwermen ook werkelijk wordt voorkomen. De meeste bijen worden gehouden in de stad. Natuurlijk op ruime afstand van bebouwing, maar zwermen geven toch snel overlast. Bovendien willen we geen bijen kwijtraken. Moeren merken en knippen bij voorjaarsinspectie is voor beginners niet gemakkelijk. Het is wel een spannende klus en met wat hulp van de leraar goed uitvoerbaar. Het grote voordeel is dat de koningin in de loop van de cursus gemakkelijk te begroeten is en het knippen maakt de kans op het verlies van bijen in het zwermseizoen klein.

Het merken van de moeder met een gekleurd plastic plaatje.

Tijdens de cursus bezoeken we met de bijen het fruit. Hoewel de bijen in het centrum van Purmerend het jaar rond ruim voldoende dracht hebben, is het meemaken van een bestuivingdracht belangrijk voor een beginnerscursus. Om zwermen op het fruit te voorkomen worden de bijen minstens twee maal gecontroleerd op zwermcellen. Deze worden gebroken.

Terug van het bezoek aan het fruit worden vegers gemaakt. De vegers zijn beschikbaar voor de cursisten om zelf met bijenhouden te beginnen. In de volken worden eventuele doppen gebroken, zodat we na 13

dagen 'tuten en kwaken' kunnen horen en rijpe redcelmoeren kunnen bevrijden. Een maand later worden de volken gecontroleerd op de aanwezigheid van een leggende jonge moeder.

Slinger

We slingeren, zoals de meeste imkers, twee keer per jaar. Eind mei de voorjaars honing en half augustus de zomerhoning. We imkeren per volk met twee broedkamers.

Twee of drie weken voor het slingeren van de voorjaars honing plaatsen we tussen de twee broedkamers een koninginnenrooster. De koningin komt onder het rooster. Het darrenbroed boven het rooster wordt gekopt. Twee weken later is het meeste broed uitgelopen. Als al het broed is uitgelopen kunnen honinguitlaten gebruikt worden om de bovenste broedkamer bijenvrij te maken voor het slingeren. (Een honinguitlaat fungeert voor een bij wel als uitgang, maar niet als ingang, zo wordt het aantal bijen in een broedkamer steeds kleiner. Na één tot twee dagen is een te slingeren broedkamer bijenvrij, tenzij er nog broed in de broedkamer zit, dat verlaten de bijen niet!)

Direct na het slingeren worden de natte raten teruggeplaatst op de volken. Het koninginnenrooster blijft tussen de beide broedkamers liggen. Alle cursisten nemen natuurlijk een deel van de honingogst mee naar huis.

Inwinteren en de varroamijt bestrijden

Het inwinteren van de volken doen we direct na het slingeren van de zomerhoning. Het koninginnenrooster wordt nu uiteraard weggehaald. De natte ramen worden teruggeven aan het volk en de voerbakken worden geplaatst. Wanneer we uitgaan van twee broedkamers, dan wordt de bovenste broedkamer geslingerd en 'nat' tussen de losse bodem en de echte broedkamer geschoven. Per volk worden twee strips Apistan ingehangen volgens de gebruiksaanwijzing. Per volk wordt één jerrycan opgeloste suiker gevoerd. De eerste keer voeren we aan het eind van de slingerdag. Daarna worden de voerbakken nog drie keer gevuld. Zodat 12 kg opgeloste suiker in ca. 2 weken wordt gevoerd. Natuurlijk volg ik het onderzoek van de Ambrosiushoeve op de voet. De nieuwste darrenraatmethode (versie 1997) lijkt mij goed

uitvoerbaar. Inpassing in de beginnerscursus leek mij nog niet verstandig. We zetten wel de eerste stap: één raam per volk met darrenkunstraat laten uitbouwen en beleggen. Het gesloten darrenbroed verwijderen, koppen en schoonmaken.

Bedrijfsmethode

Ook een beginnerscursus heeft een bedrijfsmethode. Ik heb gemerkt dat een puntsgewijze weergave van de gehanteerde bedrijfsmethode voor de cursisten veel verduidelijkt en gemakkelijker toegepast kan worden in de volgende jaren waarin de cursisten zelfstandig moeten imkeren. De methode volgt in grote lijnen de Aalstermethode.

46

Bedrijfsmethode beginnerscursus

Eind maart/eerste helft april:

> **voorjaarsinspectie**

Tweede helft april:

> **klaarmaken voor voorjaarsdracht/fruit**

Eind april:

> **naar het fruit (appel)**

Eerste helft mei:

> **doppen breken en moerrooster leggen**

Derde week mei:

> **bijen ophalen van fruit, kunstzwermen maken**

Vierde week mei/begin juni:

> **slingeren voorjaars honing**

Eerste week juni:

> **doppen breken**

Eerste week juli:

> **controle of jonge moeren aan de leg zijn**

Tweede helft augustus:

> **slingeren zomerhoning, Apistan inhangen, start inwintelen**

Bestrijding van Ar

Jan Charpentier

Voor het vaststellen van een besmetting door Amerikaans vuilbroed (AVB) is het niet meer nodig te wachten tot een volk daadwerkelijk de ziekteverschijnselen vertoont. Door onderzoek van voer- of honingmonsters kan al zeer vroegtijdig AVB-besmetting worden aangetoond, nog vóórdát de klinische verschijnselen aanwezig zijn. De tijd lijkt daarom gekomen, om de wetgeving aan deze omstandigheden aan te passen. Daarbij kan gebruik worden gemaakt van de kennis en de ervaringen die elders zijn opgedaan (o.a. in Denemarken en Duitsland). Als bijdrage in de discussie over dit onderwerp volgen hieronder enige overwegingen betreffend het bestrijden van AVB in Nederland (veroorzaker: *Paenibacillus larvae larvae*, P.I.I.).

1. Onderzoek van voer kan, vroeger dan bij klinisch onderzoek mogelijk is, een aantasting door vuilbroed en de sterkte daarvan aantonen. Dit geeft mogelijkheden tot eerder ingrijpen.
2. Monsters moeten worden genomen uit de voerkranen rond het broednest. Is geen broed aanwezig dan is bemonstering mogelijk niet zinvol. Elk monster moet worden voorzien van een identificatie zodat het betreffende volk kan worden getraceerd. Dit geldt ook voor verzamelmonsters.
3. De hoeveelheid sporen per volk die in een voermonster wordt vastgesteld is niet alleen beslissend voor de uitbraak van de ziekte. De gevoeligheid van het volk voor de ziekte, de algemene gezondheidstoestand e.a. spelen eveneens een rol.
4. Daarom is een onderzoek van het voer niet alleen maatgevend. Controle van volken met aangetroffen sporen is over een langere periode nodig.
5. Als volken binnen een gebied met vervoersverbod, na onderzoek, geen sporen blijken te bevatten, zou een opheffing van het vervoersverbod voor die volken overwogen kunnen worden.
6. Bij de beoordeling van besmettingen mag niet worden vergeten dat de detectiegrens voor het aantonen van P.I.I. gemiddeld ligt bij ca. 100 sporen per gram honing/voer.
7. Het is zeer waarschijnlijk dat het grootste deel van de Nederlandse bijenpopulatie vrij is van een AVB besmetting. Inzicht in de geografische verdeling van de besmetting zou zeer nuttig kunnen zijn bij de beleidsvorming.